

עניינים תוכן

2	מבוא
3	יחסי דרוזים ומדינת ישראל
3	רקע
4	שילוב דרוזים בחברה הישראלית
9	יחסי דרוזים והחברה הערבית בישראל
14	גיוס דרוזים לצה"ל הקמת יחידת המיעוטים
20	דין וסיכום
22	ביבליוגרפיה

מבוא

נושא עבודה זו הוא כיצד התודעה הדרוזית התפתחה במשך השנים וכיצד הדרוזים תופסים את נושא השירות בצבא לנוכח הסכסוך שבין ישראל ובין הפלסטינים. האם השיעור הגבוה של שירות הדרוזים בצבא נובע מן התפיסה הביטחונית שלהם או שמא הוא נובע מסיבות אחרות. העבודה תבקש לבחון את נושא המדיניות הדרוזית ביחס לסכסוך הבטחוני של ישראל, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בנושא הגיוס לצבא.

החברה הדרוזית היא שותפה במאמץ המלחמתי של מדינת ישראל עוד מימי מלחמת העצמאות. מערכת יחסים זו קירבה את החברה הדרוזית לחברה הישראלית והרחיקה אותם מן החברה הערבית שחיה במדינת ישראל ומעולם אנשיה לא הצטרפו לצבא ההגנה לישראל. בעבודה זו אבקש לבחון את הדרך שבה המדיניות של הדרוזים בנוגע לגיוס לצבא התגבשה במשך השנים, לנוכח העובדה כי הדרוזים והערבים הינם קשורים יחד למוצא אתני משותף. כיצד הם רואים את השירות בצבא כמשרת את האינטרסים הדרוזים למרות שהוא פוגע ביחסים עם החברה הערבית בישראל. שאלת המחקר של העבודה תהיה אם כן:

כיצד באה לידי ביטוי המדיניות הדרוזית ביחס לסכסוך הישראלי ערבי כפי שהדבר בא לידי ביטוי בנושא הגיוס לצבא ההגנה לישראל?

על מנת לענות על שאלת המחקר הפרק הראשון של העבודה יעסוק במערכת היחסים שבין המדינה הישראלית ובין העדה הדרוזית. הפרק יסקור את ראשית החיבור בין הדרוזים לישראל ויתאר את האירועים העיקריים אשר התרחשו במערכת יחסים זו עד לימינו. הפרק השני של העבודה יעסוק במערכת היחסים שבין הדרוזים ובין המיעוט הערבי במדינת ישראל. דגש יושם על מערכת החינוך הישראלית אשר ביקשה ליצור תודעה ישראלית על חשבון מערכת היחסים עם הערבים, זאת כדי ליצור תודעה חיובית ביחס לסכסוך הישראלי ערבי. הפרק השלישי של העבודה יעסוק בנושא הגיוס לצה"ל דרך העיסוק בהקמת יחידת המיעוטים. בסופו של דבר אערוך דיון אשר יראה כיצד הדרוזים תופסים את הסכסוך הישראלי לנוכח האירועים והתמורות אשר יסקרו לאורכה של העבודה.

יחסי דרוזים ומדינת ישראל

רקע

הדרוזים היא קבוצה אתנית דתית דוברת ערבית אשר חיה בעיקר במזרח התיכון במשך מאות השנים האחרונות. העדה הדרוזית בעלת זהות דתית ייחודית אשר התפצלה מן האסלאם כבר במאה ה-11. הדרוזים דוברים ערבית בניב סורי וכיום חיים בישראל כ-120 אלף דרוזים, אשר מרביתם אזרחים וחלקם מסרבים לקבל אזרחות ישראלית. בדרך כלל הדרוזים מתיישבים בהרים במטרה לשמור על בידוד מהאוכלוסייה המרכזית. הדת הדרוזית היא דת עצמאית וייחודית שעיקריה הם סוד אשר נשמר גם מפני אנשי הקהילה¹.

בתקופת המנדט הדרוזים החזיקו בעמדה ניטרלית בין הערבים ובין היהודים. בעימותים הרבים שהיו בין הצדדים השונים בעשורים אשר קדמו להקמת המדינה, הדרוזים לא לקחו חלק פעיל בסכסוך ולא תקפו את אחד הצדדים. משום כך פנו ראשי היישוב היהודי בארץ וביקשו מן הדרושים ליצור מערכת יחסים תקינה ומכבדת. בזמן המרד הערבי הגדול של סוף שנות השלושים וערב תחילת מלחמת העולם השנייה, הדרוזים היו ניטרליים ולא הושפעו מנס המרד, למרות הקירבה שלהם לתרבות ערב².

באותה העת חלה תמורה. מאחר והדרוזים לא לקחו חלק בסכסוך ואפילו החלו בקשירת קשרים עם היהודים, תקפו הערבים כפרים דרוזים. כך נוצר מצב שלאחר המרד מרבית הדרוזים תמכו יותר בצד היהודי מאשר בערבים. לפי החוקר יהושע פרת באמצע שנות הארבעים החלו הדרוזים לסייע לפעילות ההגנה ברכישת נשק ותחמושת³. עוד לפני הכרזת העצמאות כבר קמה פלוגה דרוזית ראשונה אשר הייתה חלק מכוח ההגנה העברי⁴. תיאור מן העיתונות של אותה העת תיאר את העימותים הקשים עם דרוזים סביבה אושא ורמת יוחנן. הכתבה, אשר פורסמה במהלך הקרבות, תיארה את הקרבות בדרך הבאה:

¹ נתונים החברה הדרוזית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

² פלאח, סלמאן. הדרוזים במזרח התיכון. הוצאת משרד הבטחון. 2000. עמ' 77-80.

³ יעקב שמעוני, ערבי ארץ ישראל, תל אביב: עם עובד, 1947, עמ' 94.

⁴ ראוי לציין כי במקביל שירת גדוד דרוזי שלם בצבא ההצלה של פאוזי קאוקג'י אשר לא לקח חלק פעיל במלחמה בתחילה ולאחר שהפסיד בקרב רמת יוחנן, עבר הגדוד כולו לצד של היהודים במלחמה.